

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การมัธยมศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ เพราะนอกจากจะเป็นช่วงการศึกษาที่เสริมคุณภาพของคนต่อเนื่องจากการศึกษาภาคบังคับแล้ว ยังเป็นการศึกษาที่เป็นพื้นฐานของประชาชนที่จะเป็นประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ การจัดการศึกษาจึงมุ่งเน้นให้นักเรียนได้พัฒนาตนให้เป็นคนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ เป็นคนร่าเริงแจ่มใส มีวินัย มีความรับผิดชอบ มีความกตัญญู ซื่อสัตย์ ประหยัด มองเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ สามารถทำงานเป็นหมู่คณะเป็นกลุ่ม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ พึ่งตนเองได้ และสามารถมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข การมัธยมศึกษาจึงเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาทั้งระบบเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตลอดชีวิตตามแนวการศึกษาของชาติ นโยบาย แผนงานและการดำเนินงานจึงต้องสัมพันธ์ สอดคล้อง สัมพันธ์กับการจัดการศึกษาของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในและนอกระบบโรงเรียน

การมัศึกษามีโรงเรียนมัธยมศึกษาเป็นหน่วยงานในระดับปฏิบัติที่จะดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งบุคคลที่เป็นตัวจักรสำคัญที่จะนำโรงเรียนมัธยมศึกษาให้ดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของการมัธยมศึกษา ก็คือ ผู้บริหารโรงเรียน เพราะผู้บริหารโรงเรียนเปรียบเสมือนหัวใจของโรงเรียนเป็นผู้รับผิดชอบงานของโรงเรียนทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติ เป็นผู้นำคณะครูให้ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเต็มความสามารถ เป็นผู้ส่งเสริมความก้าวหน้าทางด้านการเรียนการสอนของโรงเรียน เป็นผู้นำในทุกด้านของโรงเรียนและเป็นผู้ประสานงานของโรงเรียนกับชุมชน ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จของการมัธยมศึกษา

ในการบริหารโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนไม่เพียงแต่ใช้ความรู้เท่านั้น หากต้องใช้ความสามารถและความเชี่ยวชาญด้วย เพราะงานในหน้าที่ผู้บริหารมีความซับซ้อน ผู้บริหารจึงต้องใช้ทักษะและความสามารถหลายอย่าง ดังนั้น บุคคลที่จะดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องพร้อมไปด้วยภูมิ 3 ประการ ได้แก่ "ภูมิรู้" คือเป็นผู้มีความรอบรู้และรู้รอบในกิจการงานที่รับผิดชอบ "ภูมิธรรม" คือเป็นผู้มีคุณธรรม และ "ภูมิฐาน" คือเป็นผู้มีบุคลิกภาพ การวางตัวและการแต่งกายที่เหมาะสม

(สัมพจน์ ยวงคำ 2529: 14 - 15) การสรรหาและการคัดเลือกข้าราชการครูเพื่อดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องมีกระบวนการหลายขั้นตอน เพื่อให้สามารถคัดเลือกได้บุคคลที่มีความเหมาะสมมากที่สุด

สำหรับกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ มีวิธีการสรรหาและคัดเลือกผู้บริหารโรงเรียน โดยยึดหลักเกณฑ์และระเบียบปฏิบัติที่กำหนดโดยองค์การกลางในการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครู คือ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู (ก.ค.) ซึ่งตามมาตราฐานกำหนดตำแหน่งที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ได้กำหนดคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งสายงานผู้บริหารการศึกษาไว้ในลักษณะเกณฑ์ขั้นต่ำ ดังนี้

คุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งครูใหญ่

1. ได้รับประกาศนียบัตรการศึกษาชั้นสูง หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพอื่นที่เทียบได้ไม่ต่ำกว่านี้ ซึ่งก.ค.รับรองว่าเป็นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งข้าราชการครู และเป็นข้าราชการครูที่ดำรงตำแหน่งที่ได้รับเงินเดือนไม่ต่ำกว่าระดับ 2 มาแล้วไม่น้อยกว่า 4 ปี
2. ได้ผ่านการฝึกอบรมเตรียมผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักสูตรและวิธีการที่ก.ค.กำหนด

คุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งอาจารย์ใหญ่

1. ได้รับปริญญาตรีทางการศึกษาหรือปริญญาวิชาชีพอื่นที่เทียบได้ไม่ต่ำกว่านี้ ซึ่งก.ค.รับรองว่าเป็นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งข้าราชการครู และเป็นข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ตามข้อใดข้อหนึ่ง ดังต่อไปนี้
 - 1.1 ดำรงตำแหน่งซึ่งได้รับเงินเดือนไม่ต่ำกว่าระดับ 3 มาแล้วไม่น้อยกว่า 6 ปี กำหนดระยะเวลา 6 ปี ให้ลดลงเหลือ 4 ปี สำหรับผู้ที่ได้รับปริญญาโทหรือเทียบได้ไม่ต่ำกว่านี้ทางการศึกษาหรือทางอื่น ซึ่งก.ค.รับรองว่าเป็นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งข้าราชการครู
 - 1.2 ดำรงตำแหน่งซึ่งได้รับเงินเดือนไม่ต่ำกว่าระดับ 4 มาแล้วไม่น้อยกว่า 4 ปี
 - 1.3 ดำรงตำแหน่งซึ่งได้รับเงินเดือนไม่ต่ำกว่าระดับ 5 มาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี

- 1.4 ค่างานตำแหน่งซึ่งได้รับเงินเดือนระดับ 6
- 1.5 ค่างานตำแหน่งครูใหญ่หรือผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่มาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี
2. ได้ผ่านการอบรมผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูงตามหลักสูตรและวิธีการที่ ก.ค. กำหนด

คุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน

1. ได้รับปริญญาตรีทางการศึกษาหรือปริญญาวิชาชีพอื่นที่เทียบได้ไม่ต่ำกว่านี้ ซึ่ง ก.ค. รับรองว่าเป็นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งข้าราชการครู และเป็นข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ตามข้อใดข้อหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- 1.1 ค่างานตำแหน่งซึ่งได้รับเงินเดือนไม่ต่ำกว่าระดับ 5 มาแล้วไม่น้อยกว่า 6 ปี กำหนดเวลา 6 ปีให้ลดลงเหลือ 4 ปีสำหรับผู้ที่ได้ปริญญาโทหรือเทียบได้ไม่ต่ำกว่านี้ทางการศึกษาหรือทางอื่น ซึ่ง ก.ค. รับรองว่าเป็นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งข้าราชการครู โดยจะต้องปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารการศึกษาหรืองานอื่นที่เกี่ยวข้องมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ปี
- 1.2 ค่างานตำแหน่งผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน หรือผู้ช่วยผู้อำนวยการวิทยาลัย หรือผู้ช่วยผู้อำนวยการวิชาเขตหรืออาจารย์ใหญ่มาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี
- 1.3 ค่างานตำแหน่งอาจารย์ 3 และปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาหรืองานอื่นที่เกี่ยวข้องมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี

2. ได้ผ่านการฝึกอบรมเตรียมผู้บริหารศึกษาระดับสูงตามหลักสูตรและวิธีการที่ ก.ค.

กำหนด (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู 2529 : 48 - 49, 55 - 56, 64 - 66)

จากคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งดังกล่าวมา จะพบว่าผู้ที่ได้รับการพิจารณาแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน ต้องผ่านการฝึกอบรมเตรียมผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักสูตรและวิธีการที่ ก.ค. กำหนด กรมสามัญศึกษาและสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษาจึงได้ช่วยกันยกร่างหลักสูตรการฝึกอบรมให้ ก.ค. อนุมัติ แล้วดำเนินการฝึกอบรมร่วมกันโดยใช้ชื่อว่า "การฝึกอบรมเตรียมผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา"

ในการคัดเลือกข้าราชการครูสังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา เข้ารับการฝึกอบรมเตรียมผู้บริหารสถานศึกษา กรมสามัญศึกษากำหนดหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกไว้ดังนี้

1. กำหนดประเภทของข้าราชการครูที่จะเข้าอบรม โดยแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ
 - ประเภทที่ 1 ผู้ช่วยผู้บริหารหรือข้าราชการครู สังกัดกองการมัธยมศึกษาหรือศึกษานิเทศก์เขตการศึกษาหรือข้าราชการครูสังกัดกองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา
 - ประเภทที่ 2 เป็นข้าราชการครูสังกัดกรมสามัญศึกษา ที่กรมสามัญศึกษาพิจารณาคัดเลือกเข้ารับการอบรม
2. กำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะเข้ารับการฝึกอบรม โดยกำหนดไว้ดังนี้
 - 2.1 เป็นข้าราชการครูสังกัดกรมสามัญศึกษามาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี เป็นผู้มีความพร้อมและเหมาะสมเพื่อเป็นผู้บริหารโรงเรียน
 - 2.2 มีอายุไม่เกิน 45 ปี สำหรับผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนให้มีอายุไม่เกิน 50 ปี (นับถึงวันที่ 1 เมษายนของปีที่จะเข้ารับการอบรม)
 - 2.3 มีวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี
 - 2.4 ดำรงตำแหน่งและได้รับเงินเดือนไม่ต่ำกว่าระดับ 5
 - 2.5 ต้องไม่เคยผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรนี้มาก่อน (กรมสามัญศึกษา 2531 :

เอกสารหมายเลข 1)

3. ให้ข้าราชการครูประเภทที่ 1 สมัครเข้ารับการอบรม สำหรับข้าราชการครูประเภทที่ 2 กรมสามัญศึกษาจะคัดเลือกผู้ที่มีความเหมาะสมเข้ารับการฝึกอบรมโดยไม่ต้องสมัคร
4. ดำเนินการคัดเลือกข้าราชการครูประเภทที่ 1 เข้ารับการฝึกอบรมตามขั้นตอน ดังนี้
 - 4.1 ให้ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นประเมิน จัดลำดับแล้วส่งรายชื่อผู้ผ่านเกณฑ์ให้คณะกรรมการสามัญศึกษาจังหวัดคัดเลือก จัดลำดับส่งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อนส่งให้กรมสามัญศึกษา(ส่วนภูมิภาค)/สำหรับ ส่วนกลาง ประธานกลุ่มโรงเรียนสามัญศึกษาในกรุงเทพมหานครที่โรงเรียนสังกัดคัดเลือก จัดลำดับแล้วเสนอไปยังกรมสามัญศึกษา
 - 4.2 กรมสามัญศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกข้าราชการครูเข้ารับการฝึกอบรมตามความเหมาะสมและตามจำนวนที่ต้องการ (กรมสามัญศึกษา 2531 : เอกสารหมายเลข 2)

ข้าราชการครูที่ได้รับการคัดเลือกจะเข้ารับการฝึกอบรมเตรียมผู้บริหารโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษาโดยมีคณะกรรมการฝึกอบรมให้การชี้แนะ ฝึกฝนและประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นระยะในระหว่างการฝึกอบรม หลังการประเมินขั้นสุดท้าย คณะกรรมการจัดฝึกอบรมจะจัดส่งรายชื่อเรียงตามลำดับเสนอไปยังกรมสามัญศึกษาเพื่อพิจารณาแต่งตั้งให้เป็นผู้บริหารในโอกาสต่อไป

ตามที่ได้กล่าวมาแล้วในข้างต้น สรุปได้ว่า ข้าราชการครูที่มีคุณสมบัติครบถ้วนย่อมมีโอกาสหรืออยู่ในดุลยพินิจของผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจบรรจุแต่งตั้งที่จะพิจารณาคัดเลือกหรือเลือกสรรให้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน นั่นคือ การเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนให้ความเสมอภาคในโอกาส (equality of opportunity) แก่ข้าราชการครูทุกคน โดยไม่มีการนำขีดชั้น ชั้นวรรณะ เพศ ศาสนา ฯลฯ มาใช้ในการพิจารณาจำกัดสิทธิและโอกาสของข้าราชการครู และจากอดีตถึงปัจจุบันก็ยังมิได้มีบทบัญญัติห้ามไม่ให้ข้าราชการครูสตรีก้าวสู่ตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนแต่อย่างใด ดังนั้น ข้าราชการครูสตรีจึงมีสิทธิ์เข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนเท่าเทียมกับข้าราชการชาย

เป็นที่น่าสังเกตว่า ผู้ที่จบการศึกษาทางด้านศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์นั้นเป็นหญิงมากกว่าชาย นอกจากนี้ข้าราชการครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา ก็เป็นหญิงมากกว่าชาย คิดเป็นอัตราส่วนได้ 3:2 (กองแผนงาน กรมสามัญศึกษา 2529: อดสำเนา) เมื่อแยกตามสาขางานแล้ว สาขางานการสอนก็ยังคงเป็นหญิงมากกว่าชาย โดยมีอัตราส่วนของข้าราชการครูที่เป็นหญิงต่อข้าราชการครูที่เป็นชาย ในตำแหน่งครู 1 เท่ากับ 3:1, ตำแหน่งครู 2 เท่ากับ 1:1, ตำแหน่งอาจารย์ 1 เท่ากับ 3:2, ตำแหน่งอาจารย์ 2 เท่ากับ 2:1 และตำแหน่งอาจารย์ 3 เท่ากับ 4:1 และจากคุณสมบัติที่ระบุไว้ในเกณฑ์การประเมินบุคคลเข้ารับการอบรมเตรียมผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา สรุปได้ว่า ข้าราชการครูที่จะก้าวเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนต้องดำรงตำแหน่งและรับเงินเดือนไม่ต่ำกว่าระดับ 5 ดังนั้น ข้าราชการครูในสาขางานการสอนที่จะก้าวเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนได้ต้องเป็นข้าราชการครูในตำแหน่งอาจารย์ 2 ขึ้นไป ด้วยเหตุนี้ โอกาสในการเป็นผู้บริหารโรงเรียนของข้าราชการครูสตรีจึงน่าจะมีมากกว่าข้าราชการครูชาย เพราะข้าราชการครูที่ดำรงตำแหน่งอาจารย์ 2 ขึ้นไปเป็นหญิงมากกว่าชายและมากกว่าถึง 2 เท่า แต่ในความเป็นจริง ผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นหญิงกลับมีน้อยกว่าผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นชายและมีน้อยกว่าถึง 12 เท่า โดยมีอัตราส่วนระหว่างผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นหญิงต่อผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นชายในตำแหน่งครูใหญ่เท่ากับ 1:24, ตำแหน่งอาจารย์ใหญ่เท่ากับ 1:29 และตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนเท่ากับ 1:4

(บันทึกนิเทศการศึกษา กรมสามัญศึกษา 2531:375-528) จึงเห็นได้ว่า การเปลี่ยนสายงานเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนไม่ให้ความเท่าเทียมกับข้าราชการครูสตรี ทั้ง ๆ ที่ประสิทธิภาพในการทำงานของข้าราชการครูสตรีมิได้ด้อยกว่าข้าราชการครูชายไม่ว่าจะอยู่ในฐานะผู้บริหารหรือผู้ปฏิบัติงาน ดังจะเห็นได้จากการวิจัยของชวนชม ชินะตังกูร (อ้างจากธรรมรัตน์ ประเสริฐรัฐ 2525: 15-16) เรื่อง "การเปรียบเทียบประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนระหว่างครูใหญ่ชายกับครูใหญ่หญิงจากความคิดเห็นของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร" ที่พบว่า ประสิทธิภาพในการบริหารงานของครูใหญ่ทั้งสองเพศไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 แต่เมื่อพิจารณาเฉพาะค่าเฉลี่ยเลขคณิตแล้วพบว่า ครูใหญ่หญิงได้รับคะแนนสูงกว่าในด้านความรู้เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ข้อบังคับของโรงเรียนและการมีมนุษยสัมพันธ์อันดีกับผู้ใต้บังคับบัญชานอกจากนี้จำนวนครูผู้ถือศติเพื่อคุณธรรมและมาตรฐานแห่งวิชาชีพครูหรือที่เรียกสั้น ๆ ว่า "ครูมาตรฐาน" ก็ยังพบว่า ครูมาตรฐานเป็นหญิงมากกว่าชาย คิดเป็นอัตราส่วน 3:2 (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา 2529: อัดสำเนา)

ตามข้อมูลและเหตุผลในข้างต้น อาจกล่าวได้ว่า ข้าราชการครูสตรีไม่ได้รับความเป็นธรรมและความเสมอภาคในการได้รับความก้าวหน้าในการทำงานโดยเฉพาะในตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน ข้าราชการครูสตรีมักจะถูกจำกัดให้อยู่ในขอบเขตและในระดับที่ด้อยกว่าข้าราชการครูชาย ทั้ง ๆ ที่ยังไม่มีทฤษฎีหรือแนวคิดใดที่สามารถชี้ชัดได้อย่างสมบูรณ์ว่า "หญิงหรือชายใครจะมีความสามารถมากกว่ากันในการดำรงตำแหน่งระดับสูงขององค์การ" การคาดหวังไว้ก่อนว่า เพศนั้นมีความเหมาะสมมีคุณค่าสำหรับบทบาทอย่างนั้นอย่างนี้ แล้วตัดสินให้ประโยชน์หรือโทษโดยไม่คำนึงถึงการกระทำของบุคคลกรณีเช่นนี้อาจถือได้ว่า เป็นการสูญเสียเปล่าทางด้านทรัพยากรบุคคล ดังที่บรร ประพฤตดีและคณะ (2520 : 2) ได้ตั้งข้อสังเกตไว้ว่า ความล้มเหลวของการบริหารงานในอดีตที่เคยมีมานั้น สาเหตุสำคัญประการหนึ่งก็คือ การไม่ยอมรับความสามารถในการบริหารของผู้หญิงให้เท่าเทียมกับชาย

เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค จะเป็นบุคคลแรกที่สรรหาผู้บริหารรุ่นต่อ ๆ ไป จึงเป็นที่น่าสนใจว่า การก้าวสู่ตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนของข้าราชการครูนั้นมีปัจจัยอะไรบ้างที่ทำให้ข้าราชการครูสตรีได้รับการพิจารณาคัดเลือกและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งย่อมเป็นที่แน่นอนว่า ปัจจัยทางเพศนั้นย่อมมีส่วนสำคัญที่จะทำให้เกิดความชอบ (favoritesm) ที่กลุ่มหนึ่งกลุ่มใดจะก้าวเข้าสู่สายงานบริหารได้ ส่วนปัจจัยอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นองค์ประกอบทางด้านวิชาการ ความสามารถในการทำงานสาขบริหาร ความสนใจ ความประพฤติ

การอุทิศเวลาให้กับการทำงาน ความชอบหรือไม่ชอบสายงานบริหาร ตลอดจนวิถีการคัดเลือก ฯลฯ เหล่านี้จะเป็นเครื่องชี้แนะให้เกิดหลักเกณฑ์ในการบริหารการมัธยมศึกษา ให้เกิดความยุติธรรม ความเสมอภาคและมีประสิทธิภาพ ตลอดจนเป็นการส่งเสริมความสามารถของแต่ละบุคคลโดยปราศจากความคิดคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างเพศ ด้วยเหตุนี้จึงทำการศึกษาเรื่อง "กระสวนอาชีพและปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนของผู้บริหารสตรีโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา"

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษากระสวนอาชีพ (career pattern) ของผู้บริหารสตรีโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา
2. ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนของผู้บริหารสตรี โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการภายใต้ขอบเขตดังต่อไปนี้

1. ประชากรในการวิจัย เป็นผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นสตรีของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในปีการศึกษา 2533
2. โรงเรียนมัธยมศึกษา จะครอบคลุมถึงโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ทุกโรงเรียนที่เปิดสอนในปีการศึกษา 2533
3. ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่
 - 3.1 กระสวนอาชีพของผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นสตรี
 - 3.2 ปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนของผู้บริหารสตรี ได้แก่
 - 3.2.1 ประวัติการศึกษา
 - 3.2.2 ประสบการณ์การทำงาน
 - 3.2.3 ความรู้ความสามารถ
 - 3.2.4 อุปนิสัยในการทำงาน

3.2.5 ผลงานที่ถือเป็นเกียรติประวัติ

3.2.6 บุคลิกภาพ

3.2.7 บทบาทในสังคม

3.2.8 ภูมิลาเนาเดิม

3.2.9 ครอบครัว

3.2.10 ผู้บังคับบัญชา

3.2.11 เพื่อน

3.2.12 ประเภทของโรงเรียน

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนของผู้บริหารสตรีที่วิจัยสร้างขึ้น

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. กระบวนการอาชีพ หมายถึง รูปแบบการทำงานของผู้บริหารสตรีก่อนจะดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน ประกอบด้วย ตำแหน่งหรือหน้าที่ ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งนั้น ๆ และการเข้ารับการอบรมเตรียมผู้บริหารโรงเรียน

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ปัจจัยที่ทำให้ข้าราชการครูได้รับการพิจารณาแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน

3. ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง หัวหน้าสถานศึกษา ได้แก่ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้รักษาการในตำแหน่งดังกล่าวของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

4. ข้าราชการครู หมายถึง ครู - อาจารย์ที่ดำรงตำแหน่งซึ่งมีหน้าที่เป็นผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยดำรงตำแหน่งต่อไปนี้

4.1 ครู 1

4.2 ครู 2

4.3 อาจารย์ 1

4.4 อาจารย์ 2

4.5 อาจารย์ 3

ประโยชน์ของการวิจัย

1. เป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานบุคคล ในด้านการคัดเลือกหรือการเลือกสรรบุคคล โดยเฉพาะข้าราชการครูสตรีให้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
2. เป็นแนวทางในการพิจารณาทบทวนหรือปรับปรุงแก้ไขหลักเกณฑ์บางประการในการคัดเลือกบุคคลเข้ารับการอบรมเตรียมผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในโอกาสต่อไป
3. เป็นแนวทางสำหรับข้าราชการครูที่ต้องการจะพัฒนาตนเองเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา